

Hvorfor trenger vi et fredsparti i Norge?

SKREVET AV [MARIELLE LERAAND](#)

1. SEPTEMBER 2023

FOR /

Venstrepartiene har lagt bort internasjonalt arbeid, pressen er mikrofonstativ for NATO, fredsbevegelsen har blitt tannløs – og nordmenn er en nasjon av kalde krigere. Derfor trengs et nytt parti!

Nesten ni av ti nordmenn sier i meningsmålinger at de er for norske våpenleveranser til krigen i Ukraina. Det er et unikt høyt tall. I USA støtter rett nok nesten to av tre våpenleveransene, men i andre europeiske NATO-land viser meningsmålingene en langt mer delt befolkning, fra Storbritannias 63 prosent som støtter våpenleveranser, via 48 prosent i Tyskland til 30 prosent i Italia. Utenfor Vesten finner du knapt noen som tror at flere våpenleveranser til Ukraina kan få slutt på krigen. Norge har altså blitt en krigsnasjon – med Jens Stoltenberg som nasjonalikon. Hvordan har vi endt der?

Arbeiderbevegelsens tradisjon for internasjonal solidaritet har blitt erstattet med ensidig vektlegging av nasjonal fordelingspolitikk.

«Det er typisk norsk å være god», sa daværende statsminister Gro Harlem Brundtland i sin nyttårstale i 1992. Denne selvgodheten har siden spredt seg som en pest i hele det norske politiske landskapet, også til partiene på venstrefløyen. Både SV og [Rødt](#) har lagt bort studie- og opplysningsarbeid, og arbeiderbevegelsens tradisjon for internasjonal solidaritet har blitt erstattet med ensidig vektlegging av nasjonal fordelingspolitikk. Nordmenn er neppe mindre intelligente enn andre folkeslag, men fraværet av offentlige motstemmer har gjort oss uvitende, blant annet om at den massive norske støtten til våpenleveranser er unik. Nordmenn flest tror på alvor at den norske holdninga representerer «verdnessamfunnet».

Fredsbevegelse uten parti

Tverrpolitiske [fredsorganisasjoner](#) har spilt en viktig rolle i norsk historie fordi de kan brukes til å forene alle som på ulikt grunnlag går imot krigspolitikken, uavhengig av hvilket parti de stemmer på. Men det at de skal være brede, gjør dem også uegnet til å gå i spissen for å bryte ned den forestillingsverdenen som ligger til grunn for krigspolitikken. Uten SF og senere [SV](#) som en spydspiss i kampen mot [NATO](#)s atomvåpenstrategi under den kalde krigen er det lite trolig at organisasjonen Nei til atomvåpen kunne fått så bred oppslutning som den fikk. Det var også [NATO-motstand](#)erpartiene på venstresida som åpent konfronterte løgnene som ble presentert for å begrunne invasjonen, som ledet organiseringen og skapte grunnlaget for den store og brede mobiliseringa mot Irakkkrigen i 2003.

Vi skal og må jobbe for å gjenreise en sterk tverrpolitisk fredsbevegelse i Norge. Men for å lykkes med det må vi altså også etablere et nytt parti som kan ta opp den fredskampen som SV og Rødt selv har valgt å legge fra seg.

I dag mislykkes [fredsbevegelsen](#) med å mobilisere flere enn noen titall demonstranter bak samlende slagord som at «konflikten bør løses ved forhandlinger». Putin er ingen ny Hitler, men for dem som tror at han er det, er det åpenbart at forhandlinger ikke kan være løsninga. Vi trenger derfor et parti som tør å motsi NATOs tegneserieaktige framstillinger av konflikter.

Den stormaktskonflikten som utspiller seg i [Ukraina](#), men også i Syria og flere land i Afrika, vil om den bryter ut i åpen direkte krig, trolig utslette menneskeheten. Kampen for fred er derfor ikke et av mange, men *det* overordnede, eksistensielle, politiske spørsmålet. Samtidig påvirker det også mange andre politiske hovedspørsmål, som også er en del av [FORs foreløpige 14-punkts-plattform](#).

Demokrati, velferd og klima

For å opprettholde støtte for krigspolitikken er graden av sensur stadig høyere. Julian [Assange](#) og Edward Snowden er tiltalt for å ha informert oss om at vestlige land begår grove krigsforbrytelser og bryter egne lover ved å drive masseovervåkning. Kampen for deres frihet er derfor en kamp som angår veldig mye mer enn to menns menneskerettigheter.

Den massive norske støtten til våpenleveranser til Ukraina er unik i verdensmålestokk.

Ressursene som brukes på krig og militær opprustning, kan ikke samtidig brukes på andre formål. Kampen for fred og velferd henger derfor sammen, slik vi formulerer det i slagordet «Rust opp velferden – ikke våpenlagrene».

Vi sier også «stans krigene – ikke krigsflyktningene». Land i Vesten har ingen moralsk rett til å stenge grensene for dem som flykter fra fattigdom som er skapt av krig og århundrer med kolonial utplyndring. Det vi trenger, er en politikk for fred sammen med bygging av velferd og infrastruktur i landene flest flykter fra.

Ved siden av krig er global oppvarming den største trusselen mot menneskeheten. Skal vi unngå dette, må vi fase ut bruken av olje, og dermed også utvinning av olje. Dette må begynne i de rikeste produsentlandene, som Norge. Vi må i stedet vri oppmerksomheten over på et annet levevis med andre goder enn bare de materielle, ikke-fornybare, slik som mer fritid.

Halvert forsvarsbudsjett

Firedagers normalarbeidsuke og to års foreldrepermisjon er noe vi kan ta oss råd til som samfunn dersom vi ikke sløser like mye med jordas ressurser som det forbrukssamfunnet vi er sosialisert til å foretrekke. Også velferdsreformer som gir oss mer fritid og bedre liv, kan vi koste på oss siden vi ikke ønsker å pumpe opp det norske forsvaret i den skalaen som samtlige andre partier i dette landet går inn for.

En halvering av forsvarsbudsjettet ut ifra en nær dobling av dagens, slik Forsvarskommissjonen pekte ut, vil frigjøre opp mot 65 milliarder norske kroner til andre gode formål. FOR ønsker også gradvis å bygge ned den militære orienteringen som samfunnet vårt ideologisk er bygget på. I stedet ønsker vi i FOR å pense Norge inn på et varig spor – som fredssamfunn.

*Leerand er styreleder i FOR. Styret i FOR som har undertegnet kronikken er også Marika Lejon, Sjur Cappelen Papazian, Torgeir Salih Holgersen, Peter Eisenstein og John Y. Jones.
Se [fredogrettferdighet.no](https://www.fredogrettferdighet.no)*

<https://www.nytid.no/hvorfor-trenger-vi-et-fredsparti-i-norge/>

30-11-2023